

**UCHWAŁA Nr XIII/77/2016
RADY MIEJSKIEJ W PASŁĘKU**

z dnia 16 grudnia 2016 roku

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Pasłęk
na lata 2016-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zmianami) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1, art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity - Dz. U. z 2016r. poz. 930 ze zmianami),

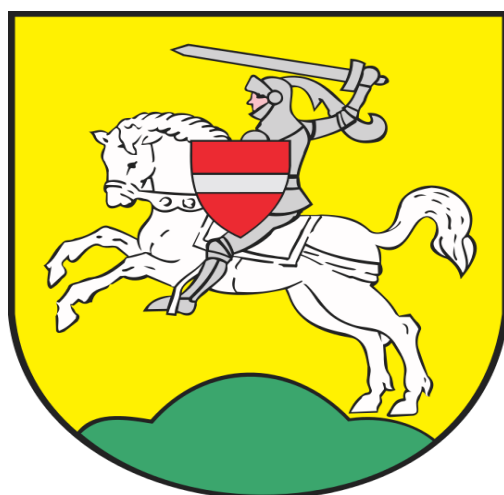
Rada Miejska w Pasłęku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pasłęk na lata 2016-2026, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pasłęka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Pasłęku oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Pasłęku
mgr Edward Skaliński

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY PASŁĘK
na lata 2016 - 2026

PASŁĘK GRUDZIEŃ 2016

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta i Gminy Pasłek
na lata 2016 - 2026

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

MGR MIROSŁAW ŚLESIŃSKI - MODERATOR STRATEGII

MGR AGNIESZKA POCELUJKO - KOORDYNATOR PRAC NAD STRATEGIĄ - KIEROWNIK MIEJSKO-
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W PASŁĘKU.

PASŁĘK GRUDZIEŃ 2016

WSTĘP

Ustawa o pomocy społecznej obliguje Gminy do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawowym problemem jest zdefiniowanie pojęcia „rozwiązywanie problemów społecznych”.

Problemy społeczne są w różny sposób rozumiane i doświadczane przez mieszkańców miast i gmin. Najczęściej wskazywanym problemem społecznym było ubóstwo i bezrobocie, także alkoholizm i przemoc oraz wykluczenie społeczne.

Biorąc pod uwagę wymienione w ankiecie perspektywnej oczekiwania rozwiązań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych można uznać, iż najczęściej postulowane rozwiązywanie problemów społecznych powinno odbywać się poprzez profesjonalną pomoc nakierowaną na udzielanie wsparcia dla osób chcących zmieniać siebie i swoje otoczenie. Dlatego tak ważne jest zorganizowanie odpowiedniego systemu umożliwiającego rozwój osobisty, rozwój potencjału społecznego osób i ich rodzin. Wyręczenie osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnianiem tej osoby i naruszaniem jej godności.

U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji, wykluczenia, degradacji psychicznej i społecznej

W związku z powyższym bardzo istotne jest stworzenie profesjonalnego systemu aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach edukacyjnych i integracyjno – kulturalnych. Następnym wyodrębnionym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym. Część osób (rodzin), mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej boryka się z problemami natury osobistej lub społecznej.

Często jest to spowodowane nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, hazard) w zastępstwie lub z braku umiejętności korzystania z pomocy. Takie zachowania blokują nawet bardzo profesjonalną pomoc w obszarach społecznych. Niezbędna jest fachowa, zintegrowana pomoc psychologiczna i terapeutyczna, czyli obszar „profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”.

Reasumując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zająć się przede wszystkim działaniem w obszarach:

- Edukacja społeczna, kultura
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez kierowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji. Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania **strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości**.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądanym, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej.

Strategia została opracowana na lata 2016 – 2026.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawy prawne opracowania strategii	8
II. Uczestnicy, proces uspołeczniania, procedury	9
2.1 Uczestnicy	9
2.2 Proces uspołeczniania	9
2.3 Słownik pojęć	9
III. Wizja przyszłości i cel nadrzędny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
IV. Charakterystyka środowiska społecznego	11
4.1 Krótka charakterystyka Miasta i Gminy Pasłęk	11
4.2 Prognoza demograficzna dla województwa warmińsko - mazurskiego do roku 2030..	15
4.3 Analiza sytuacji społecznej Miasta i Gminy Pasłęk.....	17
Demografia.....	17
Edukacja Publiczna.....	20
Pomoc społeczna.....	21
Bezrobocie.....	27
Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.	30
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	32
V. Pozycja strategiczna Miasta i Gminy Pasłęk	35
5.1 Analiza SWOT	35
VI. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	46
6.1 Cele główne strategii	46
6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja	47
VII. System zarządzania i aktualizacji strategii	59
Podmioty zarządzające realizacją strategii	59
Instrumenty realizacji strategii.....	60
Monitoring i ocena wdrażania strategii	60
Proces monitoringu i oceny.....	60
Aktualizacja strategii	61

**OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH – WSPÓŁTWÓRCY STRATEGII.**

1. Wiesław Śniecikowski
2. Edward Skaliń
3. Bogusław Kundro
4. Robert Papierowski
5. Jolanta Danowska
6. Aldona Cichońska
7. Mariola Buczek
8. Marta Kowalczyk
9. Bożena Hołuj
10. Beata Ziębicka
11. Joanna Strzelecka
12. Justyna Andrzejewska
13. Henryk Żukowski
14. Joanna Białek-Pontus
15. Regina Stelmaczek
16. Barbara Bąkowska
17. Edward Muziński
18. Halina Cieśla
19. Zbigniew Cieśla
20. Czesław Kowalkowski
21. Piotr Szczepkowski
22. Jolanta Ignatowicz
23. Dorota Klarecka
24. Patryk Kwieciński
25. Ewa Wiatr
26. Danuta Piecuch
27. Teresa Kaczyńska
28. Anna Zawilska
29. Monika Szulik
30. Małgorzata Lachowicz
31. Renata Ryniak-Żebryk
32. Zbigniew Wątorski
33. Anna Sarnowska
34. Grażyna Lewandowska
35. Bożena Półtorak
36. Jarosław Lango
37. Hanna Olszek
38. Katarzyna Panimasz
39. Elżbieta Marszałkowska
40. Piotr Pawlikowski,
41. Henryk Bowska
42. Krzysztof Kowal
43. Barbara Moskwa
44. Joanna Łopacka

45. Dorota Oskroba
46. Teresa Brewka
47. Adam Brzóska
48. Jan Świderski
49. Mirosław Ślesiński
50. Agnieszka Pocełujko

I. Podstawy prawne opracowania strategii

Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (*tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 930 ze zmianami*) obliuguje Gminy do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wg. **Art. 17.** 1. w/w Ustawy: „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze **szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych**, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka..”;

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*t.j. Dz.U. z 2015r. poz.1286*) stanowi:

Wg art. 4¹ ust.2. w/w Ustawy: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, **stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych**, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w programie. W celu realizacji programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi (*t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 224 ze zmianami*) :

Wg. art.10 ust.2. w/w Ustawy: „Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, uwzględniając zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1—3 oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu. **Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych**”

II. UCZESTNICY, PROCES USPOŁECZNIANIA, PROCEDURY

2.1 UCZESTNICY

Do prac nad budową Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zgłosiło się 50 osób z terenu Miasta i Gminy Pasłęk, które wyraziły zainteresowanie w procesie planowania strategicznego. Wśród nich znalazły się osoby będące reprezentantami z szeroko pojętej lokalnej społeczności, związane bezpośrednio z interdyscyplinarnością rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

2.2 Proces uspołeczniania

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały na spotkaniach, które odbyły się:

6 września, 7 września, 12 września, 6 października – debata społeczna, 24 października 2016 roku oraz w formie konsultacji internetowej. Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W poniższej strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2.3 Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA PRZYSZŁOŚCI I CEL NADRZĘDNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy i miasta, jaki chcieliby osiągnąć za 5 lat mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pasłęk **wizję** sformułowano w następujący sposób:

Miasto i Gmina Pasłęk jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców , umożliwiającym:

- ≥ profesjonalną pomoc społeczną, wzmacniającą zasoby własne osób potrzebujących pomocy, wspierającą samodzielność, integralność i bezpieczeństwo rodziny;*
- ≥ nowoczesną edukację, przyjazną różnym grupom wiekowym i osobom niepełnosprawnym,*
- ≥ integrację społeczności lokalnej, budującą tożsamość kulturową i środowiskową,*
- ≥ profesjonalną i efektywną pomoc w sytuacji zagrożeń związanych z dysfunkcją spowodowaną nadużywaniem substancji psychoaktywnych.*

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

4.1 Krótka charakterystyka Miasta i Gminy Pasłęk.

Gmina miejsko – wiejska Pasłęk leży w województwie warmińsko-mazurskim. Jest jedną z 9 jednostek administracyjnych wchodzących w skład powiatu elbląskiego (gminy: Elbląg, Gronowo Elbląskie, Tolkmicko, Młynary, Milejewo, Markusy, Rychliki, Godkowo, Pasłęk). Położona jest w jego południowo – wschodniej części i sąsiaduje od północy z gminami Milejewo i Młynary, od zachodu z gminami Elbląg i Rychliki, od południa z gminami Małdyty i Morąg (wchodzącymi w skład powiatu ostródzkiego), natomiast od wschodu z gminą Godkowo i gminą Wilczęta (powiat braniewski). Odległość gminy Pasłęk od większych ośrodków miejskich przedstawia się następująco:

- Gdańsk – 80 km;
- Elbląg – 20 km;
- Olsztyn – 90 km;
- Warszawa – 300 km.

Poza Elblągiem oraz administracyjnym wpływem Olsztyna oddziaływanie pozostałych ośrodków o znaczeniu ponadregionalnym jest niewielkie. Powierzchnia gminy Pasłęk wynosi: 263,9 km², gmina liczy 19,6 tys. mieszkańców, w tym miasto Pasłęk - 12,4 tys.

Gmina miejsko – wiejska Pasłęk, zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno – geograficzne wprowadzonym przez J. Kondrackiego (1998), położona jest w obrębie:

PROWINCJI: Niżu Środkowoeuropejskiego,

PODPROWINCJI: Pobrzeży Południowobałtyckich i Pojezierzy Południowobałtyckich,

MAKROREGIONÓW: Pobrzeża Gdańskiego i Pojezierza Iławskiego (dla tej jednostki podziału na mezoregiony nie przeprowadzono),

MEZOREGIONÓW: Równiny Warmińskiej, Wysoczyzny Elbląskiej.

Równina Warmińska znajduje się na wschód i południowy wschód od Wysoczyzny Elbląskiej nad rzekami Baudą i dolną Pasłęką, zajmując obszar około 640 km². Powierzchnia równiny pochyla się ogólnie w kierunku północnym i opada stopniem terenowym do ciągnącego się wzdłuż Zalewu Wiślanego Wybrzeża Staropruskiego. Na południu granica z Pojezierzem Iławskim zaznacza się kilkudziesięciometrową różnicą wysokości oraz zmianą typu krajobrazu z równinnego na pojezierny i biegnie na południe od Pasłęka nad rzeką

Wąską. Zastoisko warmińskie nie sięgało w okolice Pasłęka, gdzie powierzchnię terenu buduje glina morenowa.

Pojezierze Iławskie jest symetrycznym odpowiednikiem Pojezierza Wschodniopomorskiego, przy czym dzieli je Dolina Dolnej Wisły traktowana jako odrębny makroregion. Południową granicę Pojezierza Iławskiego wyznacza zasięg fazy pomorskiej i dolny bieg dopływu Wisły – Osy, a na wschodzie częściowo dolina Drwęcy. Na północy charakteryzowana jednostka graniczy z Żuławami Wiślanymi i Równina Warmińską, a od wschodu łączy się z Pojezierzem Olsztyńskim. Wysokości nad poziom morza wzrastają w kierunku północno – wschodnim od 50 – 60 m na krawędzi dolny Wisły do 140 m. Region obejmuje powierzchnię 4230 km². Pojezierze Iławskie obfituje w jeziora, spośród których jeziora Drwęckie i Jeziorak połączone są zabytkowym Kanałem Elbląskim z połowy XIX wieku m.in. przez Jezioro Drużno.

Północne krańce gminy Pasłęk leżą w obrębie **Wysoczyzny Elbląskiej**, która obejmuje 450 km² falistej kępy wysoczyznowej dochodzącej do 197 m i opadającej stromymi stokami ku Zalewowi Wiślanemu i Żuławom Wiślanym, a mniej wyraźnie ku Równinie Warmińskiej. Znaczna wysokość względna wysoczyzny przyczyniła się do powstania głębokich rozcięć erozyjnych.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy Pasłęk

Ważną rolę w krajobrazie gminy odgrywa rzeka Wąska. Od granicznej miejscowości gminy Cieszyniec, zbocza doliny są silnie podcięte przez zakola rzeki i porożcinane bocznymi dolinkami podobnymi do jarów. Silna erozja, zaznaczająca się w dolinie, związana jest z nisko położoną bazą erozyjną. W celu zachowania piękna krajobrazu tego odcinka doliny Wąskiej zaklasyfikowano go do Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wąskiej. W obrębie OCHK rzeki Wąskiej położone jest kąpielisko miejskie z parkiem leśnym utworzone w 1926r., a przekształcone w 1994r. W Park Ekologiczny im. Stanisława Pankalli. S. Pankalla (1926-1994) - patron PE - był cenionym leśnikiem i miłośnikiem przyrody ziemi pasłęckiej. Ten uroczy, malowniczo położony zakątek pasłęckiej krainy jest miejscem wypoczynku i rekreacji dla szukających wytchnienia mieszkańców miasta. W środkowej części parku znajduje się jezioro (zasilane wodami Wąskiej) o oficjalnej nazwie Jezioro. W południowo-zachodniej, granicznej części gminy znajduje się zespół pochylni Kanału Ostódzko-Elbląskiego zbudowanych wg projektu inż. I. Steenke. Na 10 km odcinku, między jeziorem Drużno na poziomie 0,3m n.p.m., a leżącym na wysokości 99,9m n.p.m. jeziorem Piniewskim (wieś Awajki) dla pokonania różnic wysokości skonstruowano pochylnie, po których statki na platformach podciągane są lub opuszczane energią wody spadającej na koła. Są to pochylnie: Całuny Nowe, Jelenie, Oleśnica, Kąty, Buczyniec. Za pomocą pochylni Kanał opuszcza Żuławy Wiślane przechodząc na teren Pojezierza Iławskiego. Strefa ta tworzy Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Ostódzko-Elbląskiego. walory przyrodnicze, unikatowość

pochylni Kanału sprawia, że stanowi on zabytek kulturowy na skalę światową i jest jedną z największych atrakcji turystycznych w świecie. Na terenie gminy Pasłęk znajduje się jeden rezerwat przyrody. Jest to rezerwat leśny "Kruki Pasłęckie" położony w południowo-wschodniej części gminy, na północny-wschód od Kwitajny. Ochronie podlega tu fragment lasu liściastego z pojedynczymi, pomnikowymi dębami w wieku ponad 250 lat. W bogatym krajobrazie historycznym gminy ważną rolę obok średniowiecznych zamków, kościołów odgrywały i odgrywają malownicze pałace i dwory. Historyczny pejzaż tej ziemi tworzyły wielkoobszarowe średnie i małe majątki ziemskie. Punktem centralnym w realizacji przestrzennej dawnego majątku ziemskiego była zawsze rezydencja właścicieli stroną frontową zwrócona w kierunku podwórza gospodarczego; z drugiej jej strony położony był park, ogród, związane często z rzeką, strumieniem, stawem.

Na terenie gminy Pasłęk znajdują się następujące zabytki budownictwa rezydencjonalnego:

- wieś Kwitajny - zespół pałacowo-parkowy z I połowy XVIIIw., barokowy. Do 1945r. był posiadłością rodziny Dönhoff. Po wojnie - własność PGR; obecnie – w rękach prywatnych - odrestaurowany. W pobliżu pałacu - kościół barokowy z 1719 roku.
- wieś Dawidy - zespół pałacowo-parkowy Dohnów wybudowany w latach 1730-31 w stylu baroku holenderskiego. Dziś pełni funkcję pensjonatu z restauracją.
- wieś Drulity - późnoklasycystyczny zespół pałacowo-parkowy, wybudowany w 1853r. W stylu podhamburskich rezydencji. Obecnie własność firmy "Alfa Bond Systems" z W-wy - odrestaurowany.
- wieś Rzeczna - znajduje się tu osiemnastowieczny pałac i zabudowania gospodarcze dawnego dworu. Gospodarstwo zajmuje się zgodnie z wielowiekową tradycją, hodowlą koni (dziewiętnastowieczne stajnie). Stadnina jest dużą atrakcją dla miłośników hippiki.
- wieś Zielonka Pasłęcka - to miejsce odpustowe mieszczące Sanktuarium Chrystusa Miłosiernego w barokowym kościele parafialnym p.w. Jana Chrzciciela.
- wieś Marianka - nad rzeką Elszką. Gotycki kościół z XIV wieku posiada w prezbiterium kryształowe sklepienie.
- wieś Aniołowo - to wieś o oryginalnej zabudowie, lokowanej na dwóch różnych poziomach (u podnóża Wysoczyzny Elbląskiej), co podkreśla jej piękno i czyni ją jedną z piękniejszych wsi rejonu, zwaną niegdyś "piękną wsią" lub "perłą Oberlandu (Górnych Prus)".

Gmina Pasłęk to bardzo atrakcyjny pod względem przyrodniczym i kulturowym obszar. Wędrówka po nim daje wiele satysfakcji. Obszar gminy posiada wielką spuściznę pokoleń.

Gmina Pasłek - non stop - zaprasza do zwiedzania, odwiedzania, penetrowania, podziwiania,...

Geomorfologia i rzeźba terenu

Charakterystyczną cechą krajobrazu gminy Pasłek jest jego duże zróżnicowanie, wynikające z położenia w obrębie dwóch odmiennych jednostek fizjograficznych wyższego rzędu (Pobrzeży Południowobałtyckich i Pojezierzy Południowobałtyckich). Przejawia się to między innymi zróżnicowanymi formami ukształtowania terenu oraz stosunkami wysokościowymi, co omówiono poniżej.

Północny fragment gminy Pasłek, w okolicy Rogowa i Borzynowa położony jest na południowym skłonie obszaru Wysoczyzny Elbląskiej. Teren opada od wysokości 110 - 120 m w Rogowie do 30 - 45 w Aniołowie i Borzynowie, u podstawy skłonu wysoczyzny. Dalej na południe, równoleżnikowy pas terenu, sięgający po południowe granice miasta Pasłek, położony jest w obrębie Równiny Warmińskiej. Ta część równiny znajduje się na wysokości 10 - 50 m n.p.m. Budują ją ilaste gliny zwałowe, sporadycznie nadbudowane piaskami, żwirami i głazami moren czołowych. Opisywany fragment Równiny Warmińskiej w części północnej odwadnia równoleżnikowa dolina Elszki, w części południowej dolina rzeki Wąskiej. Najniżej położonym obszarem są okolice wsi Krosno, Rieczna czy Zielony Grąd, gdzie powierzchnia terenu obniża się do 10 – 15 m n.p.m., by na granicy charakteryzowanej jednostki administracyjnej (okolice wsi Krosienko) osiągnąć rzędną 3,1 m n.p.m.

Południowa część gminy Pasłek położona jest już na obszarze Pojezierza Iławskiego. Teren podnosi się od wysokości około 70 m w Nowej Wsi do 165,2 m n.p.m. w południowej części gminy, koło Zielonki Pasłęckiej. Różnica pomiędzy skrajnymi punktami występującymi na obszarze charakteryzowanej jednostki administracyjnej wynosi około 162 m, a 2 skrajne punkty oddalone są od siebie w linii prostej o 13,5 km.

Jak wynika z powyższego opisu, cały obszar gminy Pasłek pochylony jest wyraźnie ze wschodu na zachód. Podobnie jest z południa na północ, przy czym najniżej położony obszar znajduje się w części środkowej, w dnie doliny rzeki Wąskiej. Pomiędzy wyraźnie zaznaczającymi się w morfologii terenu wysoczyznami ograniczającymi gminę od południa i od północy, znajduje się obniżenie - Zastoisko Pasłęckie – rozcięte rzeką Wąską i jej dopływami.

Podsumowując, na obszarze charakteryzowanej jednostki administracyjnej występują 3 typy krajobrazu naturalnego: krajobraz nadmorski, krajobraz młodogłacjalny oraz krajobraz dolin i równin akumulacyjnych. Krajobraz nadmorski obserwowany jest w peryferycznej zachodniej części gminy. Wytworzył się on pod wpływem stosunkowo młodych procesów geomorfologicznych zachodzących na wybrzeżu. Krajobraz młodogłacjalny –

reprezentowany przez Pojezierze Iławskie oraz Wysoczyznę Elbląską - występuje na znacznym obszarze gminy Pasłęk i cechuje się dużą ilością zagłębień bezodpływowych, rynien polodowcowych oraz bardzo słabym drenażem naturalnym. Natomiast ostatni z typów krajobrazu związany jest z dolinami rzecznyymi, w tym z doliną rzeki Wąskiej. Charakterystyczne dla niego jest płytkie występowanie wód gruntowych oraz okresowe zalewy wód rzecznych.

Duże zróżnicowanie ukształtowania terenu obserwowane w gminie jest czynnikiem warunkującym znaczną dynamikę zjawisk i procesów przyrodniczych. Ponadto położenie na styku odmiennych jednostek fizyczno – geograficznych powoduje dużą atrakcyjność krajobrazową gminy i warunkuje rozwój turystyki.

Źródło: Strona internetowa Urzędu Miasta w Pasłęku

4.2 Prognoza demograficzna dla województwa warmińsko - mazurskiego do roku 2030

Tendencje demograficzne obserwowane już od kilku lat w kraju, mają swoje odzwierciedlenie również w skali poszczególnych województw. Zmiany w strukturze ludności dla większości województw w perspektywie prognostycznej są zbliżone do tendencji krajowych.

W prognozowanym dziesięcioleciu przewidywany jest znaczny spadek liczby ludności, spowodowany w głównej mierze zmniejszaniem się liczby urodzeń. Będzie to efektem malejącej liczby kobiet w wieku rozrodczym. W 2030 roku ludność Polski będzie liczyła 38.025 tys. osób, czyli o 1,7 % mniej w stosunku do roku 1998.

Trwający od kilkunastu lat spadek liczby urodzeń spowoduje w prognozowanym okresie czasu istotne zmiany w strukturze wiekowej ludności. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszała się do roku 2012, kiedy to była prawie o 2,5 mln mniejsza niż w roku 1998. W ciągu kolejnych 8 lat nastąpi niewielki przyrost sięgający około 314 tys. osób, po czym ponownie liczba dzieci i młodzieży zacznie spadać. W całym prognozowanym okresie spadek ten wyniesie ponad 30 %.

W ciągu pierwszych 10 lat prognozowanego okresu nastąpi przyrost ludności w wieku produkcyjnym, natomiast od roku 2010 zapoczątkowany został okres zmniejszania się liczby ludności aktywnej zawodowo. W roku 2030 liczba ta będzie mniejsza o 1,2 mln w porównaniu z rokiem 1998.

Zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym spowodowane będzie starzeniem się ludności w tej grupie, która tym samym zwiększy populację osób w wieku poprodukcyjnym.

Należy stwierdzić, że na skutek malejącej liczby urodzeń, przy jednoczesnym wydłużaniu się średniego okresu trwania życia ludzkiego, proces starzenia się społeczeństwa polskiego będzie pogłębiał się we wszystkich województwach.

W regionie Warmii i Mazur tendencje demograficzne nie odbiegają zbyt od tendencji ogólnokrajowych. Do roku 2015 liczba ludności województwa nieznacznie zwiększała się (o około 2%), natomiast w ostatnim 15-leciu zmniejszyła się i w roku 2030 stanowić będzie 99 % stanu wyjściowego z roku 1998. W tym okresie ludność miast będzie systematycznie rosła (średnio o 11,3 %), w przeciwieństwie do ludności wsi, która przez cały prognozowany okres będzie maleć i osiągnie poziom 80,5 % w stosunku do roku 1998. Struktura ludności według płci w województwie ulegnie niewielkim zmianom. Współczynnik feminizacji, który kształtował się na poziomie 103,5 zwiększy się do 104,3 przy czym w miastach wynosić on będzie 109,6 a na terenach wiejskich 93,9.

Podobnie jak w kraju, również w województwie warmińsko - mazurskim nastąpią istotne zmiany w strukturze wiekowej ludności. Dzieci i młodzież w wieku do 17 lat będą stanowić 18,4 % populacji województwa (w roku 1998 grupa ta stanowiła 28,2 %), natomiast populacja osób w wieku produkcyjnym 58,3 % (w roku 1998 wynosiła 59,7 %), zaś osób w wieku poprodukcyjnym – 23,3 % (w 1998 odpowiednio 12,1 %).

Ruch naturalny i migracyjny ludności województwa również ulegnie znacznym zmianom.

Liczba urodzeń w początkowym okresie czasu stopniowo wzrastała, aż do roku 2013, po czym zacznie spadać i w roku 2030 osiągnie poziom 75,5 %, w porównaniu z rokiem 1999. Na taki stan rzeczy złoży się przede wszystkim spadek urodzeń na wsi. Przyrost naturalny spadnie w regionie z 3,7 (1999 r.), kiedy to był najwyższy w kraju, do – 4,4 w roku 2030, przy czym w miastach – 3,5, zaś na wsi – 0,9.

(Na podstawie wojewódzkiej strategii pomocy społecznej).

4.3 Analiza sytuacji społecznej Miasta i Gminy Pasłęk na podstawie danych wtórnych.

Zakres analizy:

- podstawowe informacje o stanie i strukturze ludności,
- skala pomocy społecznej oraz przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej,
- oświata
- wielkość, dynamika i struktura bezrobocia rejestrowanego.
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Wykorzystane źródła danych:

- informacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Pasłęku
- informacja Powiatowego Urzędu Pracy
- Urząd Gminy w Pasłęku
- Opracowania własne na podstawie dostępnych informacji GUS.

DEMOGRAFIA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gminę Pasłęk w 2014 roku zamieszkiwało 19 653 osób, z czego w mieście 12 406 osób (63%), a na obszarze wiejskim 7 247 (37%). Kobiety stanowiły 51% mieszkańców gminy. Zauważyć jednak należy, że ich udział jest większy w samym mieście (52%) niż na obszarach wiejskich (49%). Wskaźnik feminizacji, czyli ilość kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wynosi 104 (w mieście 108, na obszarze wiejskim 97).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy wzrost liczby ludności zamieszkującej gminę. W latach 2007-2014 liczba mieszkańców gminy Pasłęk wzrosła o 1,8% z poziomu 19 310 do 19 653 osób. Na ogólny wzrost liczby ludności w Pasłęku w latach 2007-2014 duży wpływ miał znaczny wzrost w 2010 roku, kiedy to liczba ludności wzrosła w ciągu jednego roku o 438 osób. W latach 2010-2012 dynamika wzrostu ludności nie była już tak duża

Na wzrost lub zmniejszenie liczby mieszkańców jednostki terytorialnej mają wpływ dwa czynniki – przyrost naturalny oraz ruch migracyjny. W celu dokładniejszej analizy demograficznej gminy Pasłęk zbadano obydwie wspomniane wskaźniki.

Gminę Pasłęk charakteryzuje w miarę stabilny współczynnik urodzeń na 1000 ludności, wynoszący w latach 2007-2014 około 10-11. W podziale na miasto i obszar wiejski dużo korzystniej wypadają obszary wiejskie, gdzie średnio każdego roku na 1000 mieszkańców

rodzi się od 2 do 4 dzieci więcej. W przypadku wskaźnika opisującego liczbę zgonów na 1000 ludności ogólnie w gminie oscyluje on w granicach 9. Wartości wskaźników urodzeń i zgonów determinują wielkość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie, który w każdym z analizowanych lat był dodatni. Wyższymi wartościami wskaźnika przyrostu naturalnego charakteryzują się obszary wiejskie (oprócz lat 2010 i 2011), głównie z uwagi na większą liczbę urodzeń.

Warto wspomnieć, że przyrost naturalny w Pasłęku w 2014 roku, wynoszący 1,6‰, jest wyższy niż średnia dla kraju (0‰) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (0,6‰). Spośród analizowanych gmin również był najwyższy (gmina Morąg 1‰, Biskupiec 0,8‰, Dobrze Miasto 1,2‰). Jedynie w gminie Orneta zanotowano ujemny przyrost naturalny wynoszący -1,4‰.

Wykres 1   **Procesy demograficzne w gminie Pasłęk w latach 2007-2014**

	urodzenia żywe na 1000 ludności			zgony żywe na 1000 ludności			przyrost naturalny na 1000 ludności	
	ogółem	miasto	obszar wiejski	ogółem	miasto	obszar wiejski	ogółem	miasto
2007	11,2	10,3	12,8	9,49	8,66	10,89	1,7	1,6
2008	10,8	9,8	12,5	9,20	8,62	10,19	1,6	1,1
2009	10,7	9,8	12,3	8,93	7,91	10,64	1,8	1,9
2010	10,7	9,2	13,3	9,45	9,76	8,92	1,3	-0,6
2011	10,5	8,9	13,1	8,94	9,19	8,52	1,5	-0,2
2012	10,2	9,7	11,2	8,57	7,99	9,56	1,7	1,7
2013	10,0	9,4	11,0	9,77	9,08	10,96	0,2	0,3
2014	11,3	10,4	12,8	9,65	10,04	8,98	1,6	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

W latach 2007-2013 w gminie Pasłęk tylko raz w 2011 roku wystąpiło dodatnie saldo migracji wynoszące 0,4 na 1000 ludności. W pozostałych latach przyjmowało ono ujemne wartości, osiągając najniższą wartość w 2008 roku. Pomimo niekorzystnych wartości dotyczących migracji gmina Pasłęk wypada najlepiej na tle innych gmin.

Istotną informacją dotyczącą ruchu wędrownego są kierunki imigracji i emigracji w danej jednostce. Analiza kierunków migracji w gminie Pasłęk została podzielona ze względu na charakter obszaru tj. na analizę migracji w mieście Pasłęk oraz na terenach wiejskich gminy.

W mieście Pasłęk zdecydowana większość ludności, która zameldowała się w 2014 roku, pochodziła z obszarów wiejskich (74% osób meldujących się w mieście). Liczba zameldowań z innych ośrodków miejskich stanowiła jedynie 21% ogólnej liczby zameldowań. Osoby, które mieszkały wcześniej za granicą stanowią najmniejszą część

ludności zameldowanej w 2014 roku, która wynosiła 5%. Pod względem struktury wymeldowań z miasta Pasłek podobna ilość osób, zdecydowała się przeprowadzić na inne obszary wiejskie jak do innych miast (po 45%). Wymeldowania poza granice kraju wynosiły 10% ogólnej liczby wymeldowań z miasta.

W strukturze ruchu wędrownego na terenach wiejskich gminy Pasłek przeważają zameldowania z miast (79%). Pozostałe zameldowania dotyczyły ludności z innych obszarów wiejskich (21%). Ludność z terenów wiejskich, która opuściła gminę Pasłek, zdecydowała się w znacznej większości na wyprowadzkę do miasta (79%). Wymeldowania za granicę stanowiły 3% ogólnej liczby wymeldowań na terenach wiejskich. Należy mieć na uwadze, że podane wyżej liczby obrazujące skalę migracji w mieście zostały zgromadzone na podstawie oficjalnych zameldowań/wymeldowań. Część osób, mimo zmiany miejsca zamieszkania, nie zgłasza tego faktu we właściwym urzędzie miasta lub gminy. W związku z tym rzeczywisty rozmiar problemu może okazać się dużo poważniejszy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

EDUKACJA PUBLICZNA

Ważnym obszarem, w którym należy podejmować działania strategiczne mające ograniczać w przyszłości zachowania problemowe jest obszar edukacji.

Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Na terenie gminy Pasłęk edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym odbywa się w ramach działalności następujących placówek:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Pasłęku,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Rogajnach,
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonce Pasłęckiej,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. mjr Henryka Sucharskiego W Pasłęku,
- Gimnazjum Nr 1 im. Władysława Jagiełły w Pasłęku,
- Gimnazjum dla Dorosłych w Zespole Szkół Zawodowych w Pasłęku,
- Gimnazjum Nr 2 w Zespole Szkół Powszechnych w Pasłęku.

Tabela 1. Struktura szkół podstawowych oraz gimnazjum w Mieście i Gminie Pasłęk. w 2014

	LICZBA SZKÓŁ	Miasto i Gmina	
		UCZEŃ / POMIESZCZENIE	UCZEŃ / NAUCZYCIEL
Szkoły podstawowe			
Miasto	2	993	65
Gmina	2	299	49
Gimnazjum			
Miasto	2	740	78
Gmina	0	0	0

Źródło: Urząd Miejski

W 2014 roku do szkół podstawowych uczęszczało 1292 uczniów, a do gimnazjów 740 uczniów. Na przestrzeni ostatnich lat występuje ciągły spadek liczby uczniów w szkołach gminy Pasłęk. W stosunku do 2007 roku liczba dzieci w szkołach podstawowych spadła o 14%, a w szkołach gimnazjalnych aż o 25%. Od 2014 obserwuje się wzrost liczby uczniów, szczególnie w szkołach podstawowych (wzrost o 126 uczniów w stosunku do roku 2013)

Podstawowe dane dotyczące szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w wybranych gminach województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

	liczba szkół	oddziały w szkołach	uczniowie	nauczyciele w przeliczeniu na etaty	liczba uczniów/1 oddział	liczba uczniów/1 nauczyciela
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży						
Pasłęk	4	55	1166	72,83	21,2	16,0
Morağ	11	86	1570	109,86	18,3	14,3
Orneta	4	32	647	44,82	20,2	14,4
gimnazja dla dzieci i młodzieży						
Pasłęk	2	26	659	46,52	25,3	14,2
Morağ	3	31	741	62,39	23,9	11,9
Orneta	2	14	370	30,51	26,4	12,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych <http://stat.gov.pl/bdl/>

Współczynnik skolaryzacji, jako jeden z podstawowych wskaźników dotyczących edukacji, informuje jakie są relacje pomiędzy ilością uczniów na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w wieku odpowiadającym temu poziomowi nauczania.

Gmina Pasłęk charakteryzuje się wysokim współczynnikiem skolaryzacji netto w szkołach podstawowych (94,7) i gimnazjach (96,0). W pozostałych gminach współczynnik przyjmuje niższe wartości, szczególnie w przypadku gminy Orneta ze współczynnikiem w szkołach podstawowych wynoszącym jedynie 88,6 oraz w gimnazjach 88,3. Niskie wskaźniki skolaryzacji wynikają z faktu absorpcji pewnej liczby dzieci i młodzieży z terenu gminy przez szkoły zlokalizowane poza obszarem tej gminy.

POMOC SPOŁECZNA

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku jest głównym organizatorem pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Pasłęk, działającym w formie jednostki budżetowej.

Tabela 2. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

		2013 ROK	2014 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC OGÓLEM		2574	2584
	W TYM ZADANIA WŁASNE	2574	2584
	W TYM ZADANIA ZLECONE	0	0
LICZBA RODZIN		1495	1502
LICZBA OSÓB W RODZINACH		3526	3469

Źródło: dane MGOPS

W roku 2015 pomocą społeczną objętych zostało 1443 rodzin, w których pozostawało 3 183 osób. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowuje się wzrost gospodarstw jednoosobowych. Na przestrzeni ostatnich 3 lat obserwuje się spadek rodzin korzystających z pomocy finansowej .

Opieka stacjonarna i niestacjonarna skierowana do osób starszych i z niepełnosprawnością.

Mieszkańcy wymagający specjalistycznej opieki kierowani są do Środowiskowych Domów Samopomocy różnego typu poza Pasłkiem - w Rzeczej, Przemarku, Kwietniewie. Pracownicy MGOPS Pasłek prowadzą aktywną rekrutację uczestników domu, sporządzają wywiady środowiskowe i wydają decyzje kierujące i ustalające odpłatność. Łącznie z terenu gminy Pasłek do środowiskowych domów samopomocy uczęszcza 71 osób (w 2013 - 36 osób). Rozkład w poszczególnych ŚDS przedstawia się następująco: ŚDS Rieczna 34 osoby, ŚDS Przemark 17 osób, ŚDS Kwietniewo 6 osób.

W związku ze starzeniem się społeczeństwa gminy powinny zabezpieczyć wsparcie i pomoc osobom wymagającym opieki w formach całodobowych lub dziennych . Są to usługi opiekuńcze, dzienne ośrodki wsparcia i współfinansowane przez gminę miejsca stałego pobytu w Domach Pomocy Społecznej.

Czas oczekiwania na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej nie przekracza 3 miesięcy.

Tabela 3 Usługi opiekuńcze i Domy Pomocy Społecznej

	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Ilość osób objętych usługami opiekuńczymi	55	65	68
Ilość osób skierowanych do DPS	23	25	25

Zródło: dane MGOPS

Jak wynika z powyższego zestawienia liczba osób potrzebujących usług opiekuńczych i wsparcia stacjonarnego na przestrzeni ostatnich 3 lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Wynika to z możliwości finansowych gminy. Jednak w podejmowanej pracy socjalnej pracowników socjalnych obserwuje się wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i całodobową opiekę w DPS.

Gmina Pasłek nie dysponuje miejscami noclegowymi dla osób bezdomnych. MGOPS w Pasłku podpisał jednak umowy ze schroniskami i noclegowniami na terenie województwa, gdzie kierowane są osoby bezdomne. Pomimo braku miejsc noclegowych na własnym terenie, osoby bezdomne są objęte kompleksową pomocą i wsparciem.

Pomoc mieszkaniowa

Na terenie miasta i gminy Pasłęk nie ma mieszkania chronionego. Ustalone w gminie Pasłęk zasady wynajmowania mieszkań komunalnych i lokali socjalnych oparte są głównie na kryteriach socjalnych, co powoduje, że wyżej wymienione lokale mieszkalne są kierowane do tej samej grupy osób co mieszkania chronione.

W przypadku potrzeb mieszkaniowych Gmina oferuje mieszkania komunalne lub socjalne. Poniżej zasoby mieszkaniowe gminy.

Tabela nr 4. Liczba mieszkań z zasobów gminy

	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Ogół mieszkań komunalnych	356	340	334
w tym socjalne	71	72	53
Liczba oczekujących wniosków	29	39	51

Zródło: dane MGOPS

Z roku na rok wzrasta liczba osób oczekującej na mieszkanie komunalne lub socjalne mimo malejących zasobów tych mieszkań.

Inne formy wspierania rodzin dotkniętych ubóstwem lub wykluczonych społecznie

Ośrodek Pomocy Społecznej proponuje inne formy wsparcia rodzinom potrzebującym wsparcia materialnego. Jedną z takich form jest przekazywanie żywności z Banku Żywności. Poniżej ilość rodzin i osób korzystających z tej formy pomocy.

Tabela nr 5. Bank Żywności

2013 rok		2014 rok		2015 rok	
Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób	Ilość rodzin	Ilość osób
898	2588	941	2657	956	2599

Zródło: dane MGOPS

Analiza danych za ostatnie 3 lata wskazuje na poszerzający się krąg osób korzystających z tej formy pomocy. W 2014 roku taką pomoc otrzymało 13,52% mieszkańców Gminy Pasłęk.

Jeszcze bardziej specyficzną formą pomagania jest umożliwienie osobom uwikłanym w różne dysfunkcje psychospołeczne, zagrożonych wykluczeniem społecznym wydobycia się z pułapki alienacji społecznej i przywrócenia kompetencji społeczno - zawodowych. Wymaga to specyficznego wsparcia. Jest to proces długotrwały. Takim miejscem reintegracji

społecznej jest Klub Integracji Społecznej. Poniżej informacja o ilości osób korzystających z tej formy pomocy.

Tabela nr 6. Klub Integracji Społecznej

2013 rok	2014 rok	2015 rok
15	18	17

Źródło: dane MGOPS

Udział w zajęciach Klubu opiera się na dobrowolności i akceptacji zasad pracy grupy, którą tworzą osoby skierowane na podstawie kontraktu socjalnego. Wielkość grupy jest konsekwencją założeń programowych i możliwościami lokalowymi i finansowymi Gminy.

Struktura świadczeniobiorców.

Tabela 7. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
	2013 rok		2014 rok		2015 rok	
UBÓSTWO	1495	3526	1402	3334	1340	3048
BEZROBOCIE	958	2359	1039	2946	941	2250
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	10	36	20	60	18	50
BEZDOMNOŚĆ	25	25	21	21	24	25
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	411	650	470	797	406	634
BEZRADNOŚĆ	281	1155	293	1228	65	210
DŁUGOTRWALA CHOROBA	48	120	40	75	47	98
PRZEMOC W RODZINIE	43	119	60	187	82	221
ALKOHOLIZM	83	161	84	199	124	179
NARKOMANIA	1	1	0	0	3	9
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU PO OPUSZCZENIU ZK	20	31	21	35	15	25

Źródło: dane MGOPS

Zgodnie z informacjami Ośrodka jednym z głównych problemów jest niezmiennie od lat struktura świadczeniobiorców. Są to głównie osoby bezrobotne i o niskich kwalifikacjach zawodowych z bardzo ograniczoną szansą na uzyskanie pracy na wolnym rynku. Dodatkowo obserwuje się wzrostową tendencję liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka składających się z osób samotnie gospodarujących, co jest efektem pogłębiającego się kryzysu w rodzinie. Pogłębia się jednocześnie problem opieki nad osobami starszymi. Na przestrzeni czterech lat udział środków gminy w opłacie za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wzrasta. Biorąc pod uwagę tendencję starzejącego się społeczeństwa i problem wzrastającego ubóstwa należy uznać, że występuje potrzeba kompleksowego podejścia do tego problemu, który dotyczy zarówno finansowania domów pomocy społecznej, ale także rozwoju usług opiekuńczych, oferty edukacyjnej dla dorosłych, propozycji spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.

BEZROBOCIE

Jednym z problemów społecznych wymienianych przez mieszkańców jest bezrobocie. Poniżej w tabelach struktura bezrobocia w Gminie Pasłęk w perspektywie 3-letniej.

Tabela 8. Bezrobotni w Gminie.

	2013 ROK		2014 ROK		2015 ROK	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	2234	1202	1862	1035	1581	865
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	294	132	267	134	234	125
ABSOLWENCI	114	59	61	43	59	27
ZAMIESZKALI NA WSI	975	535	847	485	732	404

Źródło: dane PU

Tabela 9. Bezrobotni – według wykształcenia.

LATA	PODSTAWOWE		ZASADNICZE		ŚREDNIE OGÓLNE		ŚREDNIE ZAWODOWE		WYŻSZE	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
2013	693	319	757	363	244	144	364	212	176	89
2014	616	299	618	308	178	114	320	220	130	94
2015	508	237	526	259	163	109	266	183	118	77

Źródło: dane PUP

Tabela 10. Bezrobotni - struktura wieku.

LATA	OGÓLEM	18 – 24		25 - 34		35 - 44		45 - 54		55 - 65	
		OGÓL	KOBIETY	OGÓL	KOBIETY	OGÓL	KOBIETY	OGÓL	KOBIETY	OGÓL	KOBIETY
2013	2234	463	243	681	338	438	240	380	196	272	110
2014	1862	304	169	591	349	401	251	337	176	229	90
2015	1581	274	159	470	276	324	195	283	140	230	95

Źródło: dane PUP

Z analizy danych powyższych tabel wynika, iż bezrobocie w gminie Pasłek spada. W stosunku do roku 2013, w 2015 nastąpił spadek o 29,23 %. Tendencję spadkową obserwuje się we wszystkich kategoriach charakteryzujących osoby bezrobotne. Nadal najwięcej bezrobotnych jest w grupie osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym. Największą tendencję spadkową obserwuje się w wieku 18 – 44 r.ż., najmniejszy spadek w wieku starszym. W tej grupie najtrudniej znaleźć pracę osobom bezrobotnym.

PODSUMOWANIE:

1. Na terenie gminy Pasłęk obserwuje się starzenie społeczności.
2. Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby mieszkańców zameldowanych na terenie Miasta i Gminy.
3. Warto wspomnieć, że w przyrost naturalny w Pasłęku w 2014 roku, wynoszący 1,6‰, jest wyższy niż średnia dla kraju (0‰) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (0,6‰).
4. Po przejściowym okresie spadku liczby uczniów, tendencja się odwróciła. Od 2014 roku obserwuje się niewielki wzrost.
5. Gmina Pasłęk charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej.
6. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowuje się wzrost gospodarstw jednoosobowych.
7. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej w Pasłęku jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz przemoc w rodzinie.
8. Jednym z głównych problemów pomocy społecznej w Pasłęku jest niezminiająca się od lat struktura świadczeniobiorców.
9. Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje różnorodną, dostosowaną do potrzeb osób potrzebujących pomoc i wsparcie w wychodzeniu z trudnych sytuacji życiowych.
10. -Oprócz „tradycyjnych” form pomagania coraz częściej organizowane są specjalistyczne formy pomocy umożliwiające wychodzenie z kryzysu i pozwalające w bardziej samodzielny sposób radzić sobie z problemami.

Zadaniach z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w roku 2015.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

W roku 2015 zrealizowano m.in. następujące zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

W ramach tego zadania na terenie gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin. W 2015 roku odbyły się 152 dyżury, w czasie których udzielono 494 porad i konsultacji 215 osobom.

W minionym roku odbyło się także 11 spotkań interwencyjnych, w których brały udział osoby uzależnione, ich rodziny i pracodawcy, asystenci rodzin,

W ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Zespół Motywujący ds. Leczenia Odwykowego, który podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 2015 roku Zespół przeprowadził rozmowy ze 104 członkami rodzin z problemem alkoholowym. W stosunku do 28 osób podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu. Przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu z 35 osobami. Komisja w roku 2015 wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do leczenia odwykowego wobec 2 osób. Poniżej porównanie zgłoszeń o podjęcie interwencji wobec osób nadużywających alkoholu

Tabela nr 11. Wnioski o leczenie odwykowe

2013 rok	2014 rok	2015 rok
96	103	92

Źródło: dane MGOPS

Na terenie Gminy Pasłęk w roku 2015 działały grupy samopomocowe: 2 grupy AA, 1 grupa Al.-anon.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe (problemy narkomanii), pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

W ramach tego zadania, tak jak w latach poprzednich, w roku 2015 działał Ośrodek Interwencji Kryzysowej „Pomocna Dłoń realizujący zadaniem pn. „Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, podlegających przemocy i ich rodzin Porad udzielono 233 osobom, w tym 25 osobom z problemem alkoholowym, 181 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA), 23 osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz 4 osobom stosującym przemoc w rodzinie. Na terenie miasta i gminy Pasłęk funkcjonują trzy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Ich zadaniem jest stworzenie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych bezpiecznego miejsca i organizacji czasu wolnego.

Jedną z organizacji pozarządowych, z którą najściślej w zakresie pomocy terapeutycznej i profilaktyki współpracuje Ośrodek jest Pasłęckie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie, które w ramach swojej działalności prowadzi Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie - w całości finansowany z budżetu gminy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W ramach powyższego zadania w minionym roku, podobnie jak w latach poprzednich, organizowano i prowadzono na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych programy edukacyjne, terapeutyczne i profilaktyczne z zakresu profilaktyki uzależnień, spektakle teatralne, sportowe zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży oraz młodzieży z grup ryzyka. W każdej szkole podejmowano zadanie zmiany błędnego przekonania o powszechności picia, a także zwiększenia wiedzy o szkodach spowodowanych przez nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych. Poprzez szeroką profilaktykę, w tym profilaktykę szkolną oraz edukację społeczną, starano się zapobiegać powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych.

Źródło: sprawozdanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych za rok 2015

Działania pomocowe i interwencyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w roku 2015.

Wejście w życie procedury „Niebieskie Karty” ma na celu ułatwienie rozpoznania przemocy w rodzinie przez odpowiednie służby. Pracownicy tych służb, którzy spotykają się z rodzinami pozostającymi w trudnej sytuacji, powinny umieć określić, czy zgłaszane problemy są powiązane z występowaniem przemocy w rodzinie. Jak najszybsze wykrycie i zdiagnozowanie stosowania przemocy w rodzinie jest bardzo ważne, z uwagi na to, że przemoc z czasem nasila się i stanowi coraz większe zagrożenie. Kwestionariusze „Niebieskie Karty” zawierają proste pytania ułatwiające identyfikację problemu i nakreślają podstawowe kierunki udzielania pomocy.

Kolejną ważną kwestią jest **zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy**. Zadaniem Niebieskich kart, poza zbieraniem ważnych informacji dotyczących sytuacji w rodzinie jest także wdrożenie takich działań, które podniosą stan bezpieczeństwa ofiar przemocy i ich kontynuacja aż do czasu, kiedy będzie można stwierdzić, iż została udzielona wszelka możliwa i potrzebna pomoc, a w danej rodzinie zjawisko przemocy ustało.

Ważną rzeczą jest również **przerwanie izolacji rodziny**. Fundamentem utrzymywania przemocy w rodzinie jest izolacja takowej rodziny od wszelkich źródeł pomocy oraz utrzymanie całej sytuacji w tajemnicy. Dzięki temu sprawcy czują się bezkarni i wydaje im się, że posiadają nieograniczoną władzę nad ofiarami. Ważne jest zatem, aby każda interwencja w takiej rodzinie powodowała dalsze działania mające na celu wsparcie ofiary i powstrzymanie sprawców. Wdrożenie procedury Niebieskie Karty pomaga w tym aspekcie, gdyż angażuje wiele służb i informuje ofiary przemocy o możliwości uzyskania wsparcia i pomocy. Dodatkowo zobowiązuje służby do dalszego postępowania i działań do czasu ustania zjawiska przemocy w danej rodzinie. Następnym istotnym celem jest **wsparcie dla ofiar**. Ofiara podczas interwencji zazwyczaj jest w szoku, odczuwa wstyd lęk, czy przerażenie. Taka osoba, w pierwszej kolejności potrzebuje odzyskania spokoju, równowagi i odsunięcia od źródła przemocy. W takim momencie, informowanie ofiary o przysługującej jej prawach jest bezzasadne, ponieważ nie jest ona w stanie zapamiętać i przeanalizować takich informacji. Procedura Niebieskie Karty umożliwia pozostawienie osobom doznającym przemoc w rodzinie informacji pisemnej, w której zawarte są przysługujące jej prawa i możliwości znalezienia pomocy w środowisku lokalnym.

Kolejną kwestią jest **motywowanie do podjęcia działań ochronnych**. Każda ze służb, jeśli tylko obcuje z ofiarami przemocy powinna za każdy razem motywować i nakłaniać do podjęcia działań mających na celu przerwanie przemocy i ochronie ich samych. Trzeba podkreślić, że niewykonalnym jest, aby przebywać z takimi osobami przez cały czas, dlatego też praca służb powinna mocno skupiać się na skutecznym nakłonieniu ofiar do poszukiwań pomocy i do odbudowania siły, aby uwolnić się do sprawcy.

Bardziej **stanowcze działania wobec sprawcy** stanowią kolejny cel procedury Niebieskie Karty. Osoby stosujące przemoc często manipulują nie tylko ofiarami, ale także przedstawicielami służb udającymi się na miejsce interwencji. Próbuje usprawiedliwiać swoje czyny, zrzucają odpowiedzialność za stosowanie przemocy na inne osoby, zdarza się też, że przedstawiają siebie jako ofiarę. Zdarza się, że takiej manipulacji ulegają przedstawiciele służb i nie podejmują interwencji. Procedura Niebieskiej Karty wymusza trzymanie się odpowiedniego trybu postępowania, dystansuje służby oraz poucza sprawcę, że stosowanie przemocy w rodzinie jest przestępstwem i nie jest on bezkarny.

Ostatnim celem jest **określenie skali i charakterystyka przemocy**. Dzięki analizie dokumentacji Niebieskiej Karty możemy określić w ilu rodzinach, gdzie były prowadzone działania służb, występuje przemoc. Dodatkowo, możemy sprawdzić liczbę osób, które doświadczają przemocy w rodzinie, w tym także dzieci. Kolejną kwestią jest to, jaki rodzaj przemocy stosuje sprawca (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna). Można także wskazać, choć nie we wszystkich przypadkach, czy występują jakieś okoliczności towarzyszące przemocy w rodzinie; między innymi spożywanie alkoholu czy innych używek. Takie informacje oprócz zobrazowania skali przemocy w danym środowisku, mogą posłużyć do dalszego kształtowania polityki lokalnej wobec przemocy, wskazać aspekty na które powinno położyć się większy nacisk oraz mogą wspierać planowanie działań, które ulepszą system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniżej statystyczna informacja o podejmowanych działaniach w ramach procedury „NIEBIESKIE KARTY”

Tabela nr 12. Procedura Niebieskich Kart

	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Ilość wszczętych procedur	48	66	72
Ilość posiedzeń grup roboczych	136	198	191

W roku 2015 w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie instytucje Gminy realizowały zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy:

1. Prowadzona była profilaktyka przeciw przemocy w szkołach,
2. Zespół Interdyscyplinarny obradował 4-krotnie, ustalając kierunki działania dla instytucji zobowiązanych do podejmowania interwencji,
3. Bezpośrednią pomoc rodzinom udzielali przedstawiciele instytucji zobowiązanych do niesienia pomocy w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Poniżej statystyczne ujęcie pomocy udzielanej rodzinom w ramach Procedury „Niebieskie Karty”

Tabela nr 13. Zestawienie procedur i ilości rodzin objętych pomocą w 2014 i 2015 roku.

Lata	Liczba utworzonych GR	Liczba posiedzeń GR	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie				Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”
				ogół	K	M	D		
2014	53	198	96	143	68	60	15	16	30
2015	51	191	87	181	91	11	79	140	47

W porównawczym okresie dwuletnim liczba interwencji związana z przemocą w rodzinie jest w miarę stała. Wzrosła liczba osób w rodzinach do których dochodzi do przemocy. Wzrosła także (istotnie) liczba osób, którym zaproponowano i które skorzystały z pomocy w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego.

Źródło: dane MGOPS

V. POZYCJA STRATEGICZNA MIASTA I GMINY PASŁĘK

5.1 Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Miasto i Gmina Pasłęk ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawione są wyniki prac uczestników zespołu ds. planowania strategicznego, będących współautorami strategii opartej o diagnozę SWOT.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- duża oferta zajęć pozalekcyjnych	4	- niedostateczne finansowanie zajęć pozalekcyjnych w zakresie kultury fizycznej i innych zajęć	4
- wysoki poziom kompetencji kadry	5	- niedostateczna kadra w zakresie pomocy psychologicznej	4
- zasoby oświatowe dobrze zorganizowane w zakresie materialnym, sprzętowym, organizacyjnym	4	- brak bazy lokalowej dla szerszej działalności PUTW	5
- oferta Uniwersytetu III Wieku (PUTW)	5	- potrzeba modyfikacji lokali przedszkolnych do zwiększenia liczby miejsc i nowych zadań	4
- polityka edukacyjna łącząca PUTW z wyższymi uczelniami	3	- niska wiedza na temat działalności wolontariatu i ich kompetencji	4
- duża aktywność osób w wieku 50 +	5	- niska świadomość profilaktyki zdrowotnej i sanitarnej	4
- dobra współpraca samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi i dofinansowanie ich projektów	4	- brak sali sportowej przy ZSP w Pasłęku	5
- budowanie tożsamości kulturowej, pochodzeniowej, lokalnej – jubileusze miasta, pikniki rodzinne, pikniki sołeckie, spotkania kultur	5	- brak specjalistów – psychiatrów dziecięcych, terapeutów rodzinnych, psychologów i doradców zawodowych w szkołach na pełen etat	5
- utworzenie budżetu obywatelskiego	4	- słaba promocja medialna o instytucjach pomocowych ,	
- fundusze sołeckie	4	większy dostęp do informacji	4
- nagradzanie lokalnych aktywistów (konkurs małe ósemki, ośmiu wspaniałych, dorosłych wolontariuszy, honorowi mieszkańcy gminy)	4	- niskie zainteresowanie wolontariatem	5
- prężnie działające instytucje kultury(biblioteka, POK) jako pozytywna i inspirująca oferta spędzania wolnego czasu	4	- niskie zainteresowanie diagnostyką wad postawy	4
- dobrze rozwinięta oferta sportowa i odpowiednia baza pozwalająca na spędzanie wolnego czasu dla osób w różnym wieku	4	- niewystarczający monitoring	4
- trafna diagnoza problemów wychowawczych w szkołach	5	- brak zabezpieczeń przy wejściach do szkół	4
- dobre programy wychowawczo profilaktyczne	4	- niedostateczny fundusz na realizację działań z zakresu doradztwa zawodowego	4
- procedury reagowania i przeciwdziałania zagrożeniom	4	- niski odsetek osób korzystających z pomocy pedagogicznej i psychologicznej	4
- wsparcie finansowe gminy w realizacji działań profilaktycznych	4	- niskie kompetencje wychowawcze rodziców	4
- wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego	3	- niski stopień zaangażowania rodziców w proces wychowawczo-edukacyjny	4
		- brak grup wsparcia dla rodziców w szkołach	5
		- niedostateczne fundusze na specjalistyczne oddziaływania (materiały, znoszenie barier, dostosowywanie budynków do potrzeb, terapie)	4

- kształtowanie umiejętności społecznych i interpersonalnych na wszystkich poziomach edukacji	4		
- pomoc pedagogiczna w szkołach i poradniach, w nielicznych pomoc psychologiczna	3		
- stowarzyszenia pozarządowe współpracujące ze szkołami	4		
- świetlice wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym (3)	4		
- cyfryzacja	4		
- place zabaw dla dzieci	4		
- monitoring w szkołach (niektórych)	3		
- wzrost świadomości rodziców o możliwości uzyskania pomocy	3		
- wzrost poczucia bezpieczeństwa obywatelskiego	4		
- większa liczba osób objętych działaniami pomocowymi dostosowanymi do indywidualnych potrzeb rozwojowych	4		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	
- lepsze wykorzystanie funduszy unijnych	4	- niepewna sytuacja z reorganizacją systemu oświaty	3
- dobrze zainwestowane fundusze unijne	4	- edukacja zawodowa młodzieży słabo skorelowana z	
- wzrost świadomości praw i potrzeb w społeczeństwie	4	potrzebami rynku pracy	3
- oferta mediacji i działalność mediatorów w gminie	4	- zwiększenie problemów społecznych wynikających z niestabilnej sytuacji politycznej w kraju	3

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- wykwalifikowana i doświadczona kadra Ośrodka Pomocy,	5	- trudne warunki lokalowe (bariery architektoniczne dla	
- dobra diagnoza i rozpoznanie potrzeb środowiska	5	osób starszych i niepełnosprawnych – lokalizacja	
- dobra współpraca z instytucjami i organizacjami		Ośrodka – II piętro budynku, rozproszenie pracowników,	5
pozarządowymi, np. samorząd lokalny, Oświata, policja,	4	- brak specjalistów do pracy środowiskowej dla osób	5
służba zdrowia, kuratorzy, sąd,		z problemami (terapeuci, psychologowie)	
- funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej, Klubu	5	- problem wyuczonej bezradności klientów pomocy	4
Integracji Społecznej, placówek wsparcia dziennego dla		społecznej	
dzieci	5	- niska motywacja do zmiany trudnej sytuacji życiowej	5
- Bank Żywności	4	- brak ewaluacji działań specjalistów i instytucji w	3
- funkcjonowanie Centrum Rozwoju Ekonomicznego		sprawach rodzin niewydolnych wychowawczo	
Pasłęka	5	- ograniczone środki na realizację zadań Gminnego	5
- Współpraca i zrozumienie problematyki społecznej przez		Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
przedstawicieli władz samorządowych i pełniących		- mała dostępność do oferty terapeutycznej (zwłaszcza dla	4
funkcje społeczne (sołtysi) w rozwiązywaniu problemów	4	osób współuzależnionych, ofiar przemocy)	
społecznych		- małe fundusze na dokształcanie osób pracujących z	4
- sprawnie działający Zespół Interdyscyplinarny,	4	trudnym klientem	
- całodobowa funkcjonująca jednostka Policji	4	- brak superwizji i przeciwdziałania wypaleniu	5
		zawodowemu	
		- zbyt mała liczba pracowników interwencyjnych	4
		- brak zaplecza lokalowego na uruchomienie dziennych i	
		instytucjonalnych form pomocy	5
		- mała liczba organizacji pozarządowych działających w	
		obszarze pomocy społecznej	3

SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - programy rządowe wspierające osoby – klientów pomocy społecznej (500+, „kosiniakowe”) - środki unijne - nowe miejsca pracy, staże 	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak jednoznacznej interpretacji przepisów i procedur postępowania - zwiększająca się ilość różnorodnych zadań kadry pomocy społecznej (ZI, świadczenia opiekuńcze) - ograniczone środki finansowe na realizację zadań pomocy społecznej - wzrost ilości osób wymagających pilnego umieszczenia w DPS - emigracja 	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">3</p>

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
- liderzy lokalni	4	- brak świetlic wiejskich o charakterze profilaktyczno - edukacyjnym	5
- prowadzenie profilaktyki w szkołach, przedszkolach, instytucjach pomocowych i kulturalnych	4	- niska wiedza rodziców na temat zagrożeń	5
- działania profilaktyczne prowadzone przez organizacje pozarządowe	3	- mała ilość animatorów promujących zdrowy styl życia	4
- wspieranie dobrych przykładów spędzania czasu bez używek	4	- mała dostępność szkoleń dla liderów lokalnych	4
- działające grupy AA, AI - anon,	4	- mało elastyczny podział środków finansowych na edukację realizującą profilaktykę i działania naprawcze	4
- trzy świetlice środowiskowe	4	- ograniczona współpraca między związkami wyznaniowymi a grupami samopomocowymi	3
- Punkt Konsultacyjny	4	- niska świadomość i wrażliwość społeczna na problemy uzależnień	4
- wsparcie związków wyznaniowych w krzewieniu trzeźwości	4	- brak wsparcia dla zatrudnienia specjalistów zajmujących się profilaktyką, szczególnie w środowisku wiejskim,	5
- podejmowanie i realizacja działań przez komisję rozwiązywania problemów alkoholowych	4	- za mało grup socjoterapeutycznych dla dzieci na obszarach wiejskich,	4
		- wychowawcy nie są dostatecznie przygotowani do realizacji skutecznej profilaktyki.	4
		- niska skuteczność procedury zobowiązującej do leczenia odwykowego	5
		- niedostateczna liczba członków komisji w związku z zadaniami, które realizuje	4

SZANSE	OCEN A	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków unijnych na radzenie sobie z wykluczeniem społecznym, - wsparcie ze strony administracji samorządowej i rządowej, - możliwość wymiany doświadczeń na poziomie regionalnym, - wprowadzenie obowiązku szkolnego programu profilaktyki. 	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - długa procedura kierowania na leczenie osób uzależnionych, - społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu. - braki w regulacjach prawnych dotyczących współpracy między instytucjami (dualizm kompetencyjny), duża interpretowalność przepisów 	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p>

5.2 PROSPEKTYWNA WIZJA SPOSOBÓW ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH .

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Miasta i Gminy Pasłęk określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych:

1. Punkt informacji o rynku pracy, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, specjaliści świadczący pomoc w zakresie poszukiwania pracy, przekwalifikowania, planowania ścieżki kariery zawodowej, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych.
2. Programy umożliwiające nabycie doświadczenia w pracy, szkolenia i kursy zawodowe, staże, praktyki zawodowe i przygotowanie zawodowe dla młodzieży i dorosłych.
3. Organizacja targów pracy, giełd pracy.
4. Umożliwienie osobom wykluczonym społecznie udziału w reintegracji społeczno-zawodowej poprzez udział w Klubie Integracji Społecznej.
5. Wsparcie szkoleniowo-doradcze oraz finansowe (dotacje, pożyczki, poręczenia) dla osób podejmujących samozatrudnienie w działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej.
6. Upowszechnianie idei ekonomii społecznej wśród młodzieży i osób dorosłych.
7. Realizacja projektów i programów zwiększających szanse zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
8. Wspieranie tworzenia nowych kierunków kształcenia zawodowego pożądaných na lokalnym rynku pracy.
9. Zapewnienie szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz terapii rodzin.
10. Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny.
11. Upowszechnianie mediacji rodzinnych jako narzędzia pracy z rodziną.
12. Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia umiejętności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.
13. Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe) dla dzieci i młodzieży szczególnie z rejonów wiejskich.
14. Zapewnienie pomocy stypendialnej dla uczniów uzdolnionych.
15. Umożliwianie młodzieży zdobywania doświadczeń oraz aktywności na rzecz środowiska lokalnego (wolontariat, szkolenia liderów, wymiana międzynarodowa).

16. Rozwój infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej umożliwiającej dzieciom i młodzieży stabilny rozwój oraz aktywne i rozwojowe spędzanie czasu wolnego.
17. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
18. Organizowanie zajęć korekcyjno-wyrównawczych dla uczniów z deficytami rozwojowymi.
19. Prowadzenie zajęć rozwijających i ukierunkowujących zdolności u uczniów szczególnie uzdolnionych..
20. Zwiększanie dostępności przedszkoli i innych form edukacji przedszkolnej.
21. Wspieranie organizowania różnorodnych form opieki żłobkowej.
22. Kontynuacja prowadzenia Karty Dużej Rodziny.
23. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla osób dorosłych.
24. Zwiększenie dostępności oferty edukacyjnej na terenach wiejskich.
25. Edukacja ekonomiczna dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie m.in. gospodarowania budżetem domowym, praw konsumenckich, zakładania lokat oszczędnościowych, zaciągania pożyczek, kredytów.
26. Zwiększenie na terenie gminy zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.
27. Tworzenie różnych form mieszkań chronionych.
28. Prowadzenie działań zapobiegających utracie mieszkań, eksmisji i bezdomności.
29. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych, a także o dostępnych dla tych osób programach i formach pomocy..
30. Utworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych.
31. Wspieranie wolontariatu oraz grup samopomocowych na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, osób starszych.
32. Przystosowanie funkcjonalne instytucji użyteczności publicznej do potrzeb i ograniczeń osób z różnymi rodzajami niepełnosprawnością.
33. Likwidacja barier architektonicznych i transportowych (budowa miejsc parkingowych, podjazdów, zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych).
34. Organizacja usług opiekuńczych w celu jak najdłuższego utrzymania osób o ograniczonej sprawności w miejscu zamieszkania.
35. Promowanie wśród seniorów świadomego i aktywnego stylu życia ukierunkowanego na samorealizację oraz zachowanie jak najdłużej dobrego stanu zdrowia.
36. Promocja wśród mieszkańców zdrowego i aktywnego trybu życia bez nałogów.
37. Podejmowanie inicjatyw na rzecz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli

38. Organizacja lokalnych lub udział w regionalnych, krajowych kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
39. Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców (np. „szkoła dla rodziców”).
40. Kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
41. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy.
42. Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez sprawców i ofiary przemocy w rodzinie (media, ulotki, plakaty, materiały informacyjne).
43. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego pracującego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
44. Systematyczne szkolenia i wsparcie kadr pomocowych, specjalistów zajmujących się uzależnieniami, przemocą w rodzinie oraz interwencji kryzysowej w postaci superwizji, pomocy psychologicznej, zintegrowania działań pomocowych.
45. Budżet obywatelski jako umożliwienie mieszkańcom decyzyjności na wydatkowanie części środków finansowych na przedsięwzięcia zgłaszane przez obywateli.
46. Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz mieszkańców gminy realizowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie poprzez zlecenie zadań publicznych.
47. Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt, środki dydaktyczne i pomoce naukowe.
48. Doksztalcania kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
49. Scentralizowanie, modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.
50. Opracowanie i wdrożenie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z kryzysu.
51. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz wymiana informacji o posiadanych zasobach regionalnych w tym zakresie.
52. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomani oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

Wysoka jakość życia mieszkańców Miasta i Gminy Pasłęk, życie wolne od zagrożeń, bezpieczeństwo rodziny, zintegrowana społeczność, dostępna profesjonalna pomoc, aktywne i zintegrowane grupy społeczne, samorealizujące się w działaniach prospołecznych i kulturalnych.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Jest to hasłowe wyrażenie **wizji** rozwoju społecznego mieszkańców Miasta i Gminy Pasłęk.

VI. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

6.1 Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pasłęk, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów i celów głównych strategii.

Cele główne określono dla trzech obszarów:

1. Edukacja publiczna, kultura.
2. Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom z niepełnosprawnością i starszym.
3. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów, wyniki ankiety prospektywnej wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Edukacja publiczna, kultura”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym społeczeństwa.

- dla obszaru „Pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym ”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, umożliwiająca „dobrą” jakość życia osób z niepełnosprawnością, osób starszych, integrująca ze społecznością lokalną.

- dla obszaru „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

6.2 Cele szczegółowe i ich realizacja

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy. Dostęp do kształcenia ustawicznego, sprzyjanie działaniom kulturotwórczym społeczeństwa.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych u dzieci i młodzieży i osób starszych,
- sprzyjanie inicjatywom edukacyjnym i kulturotwórczym podejmowanym przez środowiska pozaszkolne.

PROBLEM

Niedostateczne finansowanie zajęć pozalekcyjnych w zakresie kultury fizycznej i innych zajęć, niedostateczna kadra w zakresie pomocy psychologicznej, brak bazy lokalowej dla szerszej działalności PUTW, potrzeba modyfikacji lokali przedszkolnych do zwiększenia liczby miejsc i nowych zadań, niska wiedza na temat działalności wolontariatu i ich kompetencji, niska świadomość profilaktyki zdrowotnej i sanitarnej, brak sali sportowej przy ZSP w Pasłęku, brak specjalistów – psychiatrów dziecięcych, terapeutów rodzinnych, psychologów i doradców zawodowych w szkołach na pełen etat, słaba promocja medialna o instytucjach pomocowych, większy dostęp do informacji, niskie zainteresowanie wolontariatem, niskie zainteresowanie diagnostyką wad postawy, niewystarczający monitoring, brak zabezpieczeń przy wejściach do szkół, niedostateczny fundusz na realizację działań z zakresu doradztwa zawodowego, niski odsetek osób korzystających z pomocy pedagogicznej i psychologicznej, niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niski stopień zaangażowania rodziców w proces wychowawczo-edukacyjny, brak grup wsparcia dla rodziców w szkołach, niedostateczne fundusze na specjalistyczne oddziaływania (materiały, znoszenie barier, dostosowywanie budynków do potrzeb, terapię)

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Kontynuowanie modernizacji bazy oświatowej i sportowej.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza oświatowa	Urząd Miejski
2	Dalsze doposażanie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wyższy poziom przygotowania uczniów do oczekiwań współczesnego świata	Urząd Miejski
3	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowych i kultury.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Większy dostęp do oświaty	Urząd Miejski
4	Zorganizowanie i wdrożenie różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych z uwzględnieniem możliwości lokomocyjnych.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski

5	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych i osób z niepełnosprawnością.	2016 – 2025	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
6	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej oraz zwiększających kompetencje interpersonalne.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Miejski
7	Opracowanie i wdrożenie metod i zasad pomocy psychologicznej – pedagogicznej i medycznej w szkołach.	2016 – 2026	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji w procesie dydaktycznym dzieci i młodzieży	Urząd Miejski
8	Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi oraz rozwijających szczególne zdolności	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Miejski

	u uczniów uzdolnionych.				
9	Organizowanie profesjonalnej profilaktyki zachowań ryzykownych, uwzględniające podmiotowość odbiorców.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Mniej dysfunkcji w procesie dydaktycznym dzieci i młodzieży	Urząd Miejski
10	Rozwijanie wśród dzieci i młodzieży przedsiębiorczość, aktywności obywatelskiej, szczególnie wolontariatu.	2016 – 2026	bezinwestycyjne	Wykształcone i aktywne społeczeństwo	Urząd Miejski

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I STARSZYM

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca poprawę jakość życia lokalnej społeczności, umożliwiająca „lepszą” jakość życia osób z niepełnosprawnością, osób starszych, integrująca ze społecznością lokalną.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie rozwoju umiejętności społeczno-zawodowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości, wolontariatu, grup wsparcia.

PROBLEM

Trudne warunki lokalowe (bariery architektoniczne dla osób starszych i z niepełnosprawnością – lokalizacja Ośrodka – II piętro budynku, rozproszenie pracowników, brak specjalistów do pracy środowiskowej dla osób z problemami (terapeuci, psychologowie), problem wyuczonej bezradności klientów pomocy społecznej, niska motywacja do zmiany trudnej sytuacji życiowej, ograniczone środki na realizację zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, mała dostępność do oferty terapeutycznej (zwłaszcza dla osób współuzależnionych, ofiar przemocy), małe fundusze na dokształcanie osób pracujących z trudnym klientem, brak superwizji i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, zbyt mała liczba pracowników interwencyjnych, brak zaplecza lokalowego na uruchomienie dziennych i instytucjonalnych form pomocy.

DZIAŁANIA STRATEGICZNE:

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz racjonalizacja systemu wynagrodzeń pracowników OPS.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Wspieranie rozwoju infrastruktury zabezpieczającej warunki do godnego życia i sprzyjającego samorealizacji dla osób starszych i z niepełnosprawnością, tworzenie mieszkań chronionych.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Opracowanie i wdrożenie systemu pomocy specjalistycznej (terapeutycznej, psychologicznej, prawnej) dla mieszkańców Gminy.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

4	Kontynuowanie działań organizujących rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi, z niepełnosprawnością.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2016 – 2026	Bezinwestycyjne	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i ograniczenie dysfunkcji społecznych	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Udział w programach finansowanych z funduszy EFS realizowanych w zakresie aktywizacji i reintegracji społecznej osób bezrobotnych.	2016 – 2026	Fundusze pomocowe	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i ograniczenie dysfunkcji społecznych	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Inspirowanie władz do tworzenia instytucji i organizacji samopomocowych oraz wolontariatu.	2016 – 2026	Bezinwestycyjne	Ograniczenie dysfunkcji społecznych	Urząd Miejski
8	Organizowanie i prowadzenie Placówek Wsparcia Dziennego dla	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy

	dzieci i młodzieży.			ograniczenie dysfunkcji społecznych	Społecznej Urząd Miejski
9	Wspieranie i współuczestniczenie w realizacji Gminnego Programu przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i ograniczenie dysfunkcji społecznych	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Miejski
10	Udział w rozwoju ekonomii społecznej na terenie gminy Pasłęk	2016 – 2026	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i ograniczenie dysfunkcji społecznych	Urząd Miejski
11	Opracowanie materiałów informacyjnych promujących przedsiębiorczość, wychodzenie z kryzysu, zachęcających do samodzielnego rozwiązywania problemów życiowych.	2016 – 2026	Budżet gminy	Poprawa efektywności udzielanej pomocy i ograniczenie dysfunkcji społecznych	Urząd Miejski Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii. Efektywny system przeciwdziałania nadużywaniu środków psychoaktywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – rehabilitacyjna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak świetlic wiejskich o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym, brak wiedzy rodziców na temat zagrożeń, mała ilość animatorów promujących zdrowy styl życia, mała dostępność szkoleń dla liderów lokalnych, mało elastyczny podział środków finansowych na edukację realizującą profilaktykę i działania naprawcze, ograniczona współpraca między związkami wyznaniowymi a grupami samopomocowymi, niska świadomość i wrażliwość społeczna na problemy uzależnień, brak wsparcia dla zatrudnienia specjalistów zajmujących się profilaktyką, szczególnie w środowisku wiejskim, za mało grup socjoterapeutycznych dla dzieci na obszarach wiejskich, wychowawcy nie są dostatecznie przygotowani do realizacji skutecznej profilaktyki, niska skuteczność procedury zobowiązującej do leczenia odwykowego, niedostateczna liczba członków komisji w związku z zadaniami, które realizuje, ograniczona samodzielność w podejmowaniu inicjatyw przez komisję

DZIAŁANIA STRATEGICZNE

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób i rodzin uwikłanych w uzależnienia od środków psychoaktywnych.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Poprawa sytuacji psychospołecznej, młodzieży i dorosłych,	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski
2	Opracowanie i wdrożenie standardów finansowania profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży.	2017 - 2020	Bezinwestycyjne	Wyższy poziom działań profilaktycznych i naprawczych	Rada Miejska Urząd Miejski Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Wyższy poziom działań profilaktycznych i naprawczych	Urząd Miejski Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki

					Oświatowe
4	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej w Placówkach Wsparcia Dziennego	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Wyższy poziom działań profilaktycznych i naprawczych	Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5	Wspieranie i współuczestniczenie w realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Ograniczenie nasilania się zjawiska przemocy w rodzinie	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6	Przygotowanie programów edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.	2016 – 2026	Budżet Gminy	Poprawa sytuacji psychospołecznej, młodzieży i dorosłych	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe
7	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych i profilaktycznych.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Bardziej skuteczna pomoc w sytuacji kryzysowej	Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

8	Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin osób uzależnionych i współuzależnionych.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Większa liczba rodzin, którym udzielono pomocy	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9	Opracowanie i realizacja strategii ograniczającej dostępność do alkoholu.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Ograniczenie zachowań dysfunkcyjnych wśród nieletnich i dorosłych.	Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
10	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	2016 – 2026	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Większa efektywność udzielanej pomocy psychoprofilaktycznej	Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

VII. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

W celu sprecyzowania zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należało odpowiedzieć na następujące pytania:

- a) kto będzie odpowiedzialny za koordynację procesu wdrażania dokumentu?
- b) jak często i jakimi sposobami będzie odbywać się ocena jego realizacji?
- c) w jaki sposób i w jakim trybie będzie dokonywana korekta/aktualizacja strategii?

Opracowując niniejsze „wytyczne” kierowano się założeniem, że proces tworzenia oraz wysiłek wdrażania strategii muszą być oparte na tej samej podstawie – partycypacji społecznej.

A zatem, w naturalny sposób zaangażowanie oraz nabyte doświadczenie członków zespołu zadaniowego oraz osób uczestniczących w warsztatach planowania strategicznego powinny zostać wykorzystane na etapie wdrażania strategii.

Podmioty zarządzające realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pasłęk zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Burmistrz Pasłęka – wykonuje uchwały Rady Miejskiej i odpowiada za budżet gminy przy pomocy Urzędu Miejskiego w Pasłęku ; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Miejska w Pasłęku – organ stanowiący w gminie; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Gminne Forum ds. Społecznych – ciało doradczo-inicjatywne i opiniujące stanowiące zarazem forum wymiany doświadczeń i pomysłów na rozwój społeczny gminy, zwoływane nie rzadziej niż raz na 3 lata przez Burmistrza Pasłęka; w skład forum wchodzi liderzy społeczni oraz pracownicy instytucji polityki społecznej gminy, reprezentanci sektora publicznego (jednostki organizacyjne gminy, sołectwa, policja, instytucje powiatowe), gospodarczego (prywatni przedsiębiorcy, rolnicy) i społecznego (organizacje pozarządowe, parafie, grupy nieformalne) w gminie (w szczególności osoby, które brały udział w warsztatach planowania strategicznego).

Instrumenty realizacji strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych gmina będzie mogła oprzeć się o dostępne programy pomocowe w ramach regionalnych i krajowych programów operacyjnych, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca media (głównie BIP oraz strona www gminy), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Proces monitoringu i oceny Strategii

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty z realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Raporty będą sporządzane **co 3 lata do końca maja** roku następującego po roku budżetowym, którego dany okres raportu dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji

pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty okresowe będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych.

Raporty okresowe przewodniczący Zespołu przekazuje Burmistrzowi Pasłęka, który następnie przedstawia Radzie Miejskiej informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Burmistrz wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne gminy.

Aktualizacja strategii

Przebiegi aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co 3 lata. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.